

Miller odstopi od vodstva, če bo to v korist stranke

TODA POZIVLJE NA BOJ, DA SE STRE GONGWERJEV STROJ

Ray T. Miller je sklical v ponedeljek večer svoje pristase, da ž njimi napravi program za leto 1940. Miller je zlasti poudarjal in pozivljaj svoje pristase na boj do konca proti Gongwerju in Mrs. Bernice Pyke pri primarnih volivah v maju 1940.

Miller je prosil za izvolitev samo takih precinktnih načelnikov v vseh 1132 precinknih okrajih Cuyahoga, ki se bodo zavezali, da bodo proti Gongwerju in ki se bodo izjavili proti vsem demokratskim kandidatom, ki ne podpirajo Millerjevo stranko demokratov.

S tem je Miller ubil vsako možnost sprave med obema grupama demokratov, Gongwerjevo in Millerjevo za volivno kampanjo leta 1940. "Mi bomo podpi-

Rusija pravi, da se poživlja na Ligo narodov

Geneva, Švica, 5. dec. — Rusija je danes izjavila, da se ne bo udeležila zasedanja Lige narodov, ki je sklicana za 11. decembra, da razmotriva o finski-ruskem sporu. Finska bo pri Ligi narodov zahtevala, da se uvede sankcije proti Rusiji. Rusija se pa pripravlja, da izstopi kot članica Lige.

Sovjetski premier Molotov je sporočil tajniku Lige, Josipu Averinu, da je sklicanje Lige k seji, da sliši pritožbo Finske, razžaljenje za Rusijo. Pritožba Finske je nezakonita, trdi Molotov, ker se Rusija ne nahaja v vojni s Finsko in je tudi ne ogroža. (Po Molotovem mnenju je bombardiranje finskega prebivalstva čisto navadno kepanje z snegom, op. ured.).

Dalje trdi Molotov, da finska vlada, to je "bivša finska vlada," nima nobene pravice do pritožbe pri Ligi narodov, ker te vlade ni več. Na njeno mesto je stopila ljudska vlada, ki jo je Rusija priznala.

Tri poškodovani

Včeraj je nastala razstrelba v novi mestni napravi, kjer izdelujejo asfalt. Trije delavci so bili nevarno poškodovani, med njimi Louis Mervar, iz 2333 E. 74th St. Ozgani so bili po obrazu in po rokah.

Izredna seja

Danes zvečer ob 7:30 se vrši izredna seja direktorija Društvenega doma na Reher Ave. Razmotrivalo se bo glede kegljaške tekme, ki se vrši 9. decembra med direktorji tega Doma in direktorji SDD na Waterloo Rd.

CLEVELAND PRESS PRIREDI ZA BOŽIČNO REVNIM DRUŽINAM LEPO PRIREDITEV

V petek večer 8. decembra ob osmih zvečer bo v mestnem avditoriju dobrodelna predstava, pri kateri bo imel glavno vlogo priljubljeni filmski igralec George Raft iz Hollywooda. Mr. Raft je fin plesalec in igralec in bo vodil kakih 25 lokalnih talentov v raznih nastopih. Glasbene točke bo proizvajala 100 članska Wurlitzer godba in Herbert Voges bo igral na mogočne orgle v avditoriju.

Namen te predstave, ki jo pri-

Nemške roparske ladje delajo velike preglavice zavezniškim ladjam

London, Anglija, 5. dec. — Ze odkar se je pričela vojna med zavezniki in Nemčijo, iščejo zavezniške ladje nemški roparski ladji Admiral Scheer in Deutschland, ki sta bila nalašč zgrajeni tako, da lahko utečeta vsaki drugi bojni ladji in da se lahko postavita v bran hitrejšim križarkam. Ti dve roparski križarici po morju, danes tukaj, jutri tam in prežita na zavezniške ladje. Na 2. oktobra je Admiral Scheer potopila angleško ladjo Clement ob brazilski obali. Nekaj časa zatem je potopila angleški tovorni parnik Africa Shell v Indijskem oceanu.

Deutschland je zajela, kot znano, ameriški parnik City of Flint in ga odpeljala v rusko pristanišče Murmansk. Na 23. novembra je torpedirala in potopila angleško ladjo Rawalpindi v severnem Atlantiku. Zasledovale so jo angleške bojne ladje, toda jim je ušla v megli in viharju. Od takrat se ni slišalo o njej.

Umrli po tepežu

Petra Hodonowitza je njegov sostanovalec včeraj tako pretepel, da je Peter za poškodbami umrl. Stanujeta na 3244 St. Clair Ave. Storičla so prijeli in na policiji je priznal, da je Petra večkrat udaril.

Prevzetje trgovine

Frank Bercan naznanja, da je začel čistilnico na 4505 St. Clair Ave. Mr. Bercan je nečak poznanelega Frank Čoča. Podjetje toplo priporočamo.

Zanimive vesti iz slovenskih naselbin

V Colorado Springs je bil obsojen na smrt Martin Šuklje, star 30 let in rojen v Ameriki. Obsojen je bil zaradi uboja svoje žene in nekega Jacka Russella. Po izvršenem dvojnem umoru je Šuklje pobegnil v hribe, toda pozneje se je sam javil policiji.

V Cornwall, Pa. je umrla Jennie Petelin, doma iz Hrušice pri Novem gradu v Istri. Tu zapušača žena in tri odrasle hčere.

V Prestu, Pa. so pred slovensko dvorano razstavili ogromnega medveda, katerega so ustrelili slovenski lovci. Tehtal je 350 funtov.

V Fort Smith, Ark. je umrl Josip Blatnik, star 66 let, rojen v Jurjevem Klostru pri Celju. Bil je samski in v Ameriki ne zapušača nikogar.

V Chicagu je umrl John Zakošek, star 56 let, doma iz Krške vasi pri Cerkljah na Dolenjskem. Tu zapušača žena, sina in tri hčere.

V gostilno Steve Stoiča v So. Chicagu je vstopil pozno zvečer mlad Poljak, mu pokazal samokres in zahteval denar. Toda Stoič je potegnil izpod bare svoj samokres in ustrelil roparja v nogo, nakar je poklical policijo.

V Garyu je vlak povozil 48 letno Kato Vukovič. Hotela je preko proge, ko je bila pregrajena že spuščena. Mislija je prehitela vlak, toda ta je bil hitrejši in svojo neprevidnost je plačala z življenjem.

Na Eveleth, Minn. je umrl Peter Junke, star 73 let. Doma je bil od Starega trga pri Korčevju. V Minnesoti je živel 49 let in zapušača žena, dva sinova in tri hčere.

V Fredericktown, Pa. je umrla Ana Mol, roj. Vala, stara 64 let, doma iz Pečuha na Ogrskem. V Detroit, Mich. je umrl Frank Vihtelič, star 51 let in doma iz Vrhnik pri Ljubljani. Tu zapušača žena in tri odrasle otroke. Pred leti je bival v Clevelandu, kjer ima brata Matha. Vihtelič je bil dober tenorist in se je mnogo udeleževal pri pevskih društvih.

V San Franciscu je vlak povozil Margaret Pešel, staro 76 let, ki je bila doma iz Jelenje vasi pri Starem trgu na Dolenjskem.

V Great Falls, Mont. sta umrla John Prevaršek, star 73 let in Mary Peček, stara 33 let.

Po operaciji

Mrs. Louis Kraje, 1095 E. 67 St. je srečno prestala operacijo v Glenville bolnišnici, kjer se sedaj nahaja. Želimo ji skorajšnjega okrevanja.

Naša božična izdaja

Kakor vsako leto, bo tudi letos izšla Ameriška Domovina v povečani izdaji za božič. In kakor druga leta, bomo tudi letos poslali na vse kraje, zlasti pa v staro domovino. Prilika se vam tudi nudi, da za mal denar pričobite božične in novoletne pozdrave svojim sorodnikom, znancem in prijateljem. Za božično izdajo bomo računali 15 centov, če jo pošljemo kamorkoli iz mesta. Za božične pozdrave, kot je to običajno pa 50 centov. Kdor namerava poslati božično število, ali pričobiti pozdrave, naj ne odlašaj, ker moramo vedeti v naprej, koliko iztisov moramo tiskati.

Rooseveltova izjava glede kandidature bi cepila demokratsko stranko

Washington, D. C. — Vplivni senator Norris iz države Nebraska apelira na predsednika Roosevelta naj se zaenkrat še ne poda pritisku, da bi izjavil, če bo drugo leto ponovno kandidat za predsednika. Če bi Roosevelt to napravil, trdi senator Norris, bi bila to velika napaka od strani predsednika. Taka zahteva ne prihaja od Rooseveltovih prijateljev, ampak od njegovih nasprotnikov, trdi Norris.

Norris prizna, da potrebuje Roosevelt ob koncu tega terminu počitek, toda koristi progresivnih državljanov v tem času zahtevajo, da bi se Roosevelt začasno še ne izjavil, če bo kandidat ali ne.

Norris ni s tem hotel povedati, če bo Roosevelt podpiral, ako bi postal kandidat za tretji termin. Samo rekel je da ni nobenega kandidata na vidiku v tem času, pod katerega zastavo bi vladala taka sloga med poštenimi, progresivnimi, patriotičnimi državljanji. Roosevelt je edini mož, ki lahko drži progresivno demokratsko stranko skupaj in tako omogoči, da bo tudi v letu 1940 izvoljen progresiven predsednik in ne reakcionarec.

Vile rojenice

Družini Mr. in Mrs. Joseph Sterk, 736 E. 93rd St. se je rodil sinček. Dekliško ime matere je bilo Rose Česlesnik. Mati in dete se dobro počutita v Glenville bolnišnici. Čestitamo!

Spor med Burtonom in Brickerjem postaja vedno bolj očiten

Columbus, O. — Governor Bricker je ostro zavrnil napade iz Clevelanda, Toledo in drugih mest, ki mu očitajo, da nalašč ne skliče izrednega zasedanja postavodaje, da bi preskrbel denar za relief. Bricker je napadel administracije teh mest, da niso storile pravočasno potrebnega koraka, da bi se dobil denar za relief.

"Pač je lahko mestnim uradnikom leteti v Columbus ali v Washington po denar," je rekel governor, "potem pa se lepo vستي in čakati, kdaj pride ta denar. In če ne pride, pa se daje v časopise izjave, da vlada v Columbusu in Washingtonu ne marata prispevati za relief. Mestne vlade pa ne poskušajo napraviti ničesar, da bi rešile religio vprašanje, ki je vendar v prvi vrsti lokalna zadeva vsakega mesta."

Politiki smatrajo, da je ta spor med županom Burtonom in governorjem Brickerjem samo tekma za senatorski ali governorjski stolček. Burton bo drugo leto najbrže kandidat za governorja ali za senatorja. In to religio vprašanje, pravijo politiki, je samo preteza za reklamo. S to izjavo je pa governor Bricker pokazal, da je pripravljen priti nasproti Burtonu, če bi si pozelel governorjskega stolčka.

Žalostna vest

Mildred Šlogar je dobila telefoničnim potom žalostno vest, da ji je po dolgi in mučni bolezni umrl 4. decembra ljubljeni oče. Pokojni zapušača žena Antonijo, sina Franka, hčeri Josephine in Mildred poroč. Šlogar, brata Jožeta, v Bridgeport, O. V stari domovini pa zapušača brata Franceta in sestro Ano. Pokojni je bil rojen v Trebiču vasi pri Žužemberku. Pogreb se bo vršil v petek 8. decembra. Pokojni zapušača tudi mnogo prijateljev v Clevelandu. Mir njegovi duši, preostali pa izrekamo iskreno sožalje.

Iz bolnišnice

Z železovo ambulanco je bila pripeljana na dom Mary Lustig, 378 E. 156th St., iz Lakeside bolnišnice. Prestala je operacijo in se pripravlja prijateljicam za obisk. Obenem se lepo zahvaljuje za obiske v bolnišnici.

Odličen Rus proti vpadu na Finsko

New York, 4. dec. — Aleksander Kerensky, bivši ruski premier in vodja ruske revolucije, ki je marca 1917 strmoglavila rusko carsko vlado, je izdal na ameriški narod apel, naj ne zamenja Stalinovega vpadu v Finsko s pravimi željami ruskega naroda. Vsi ruski demokratje in vsi pravi ruski patriotje protestirajo proti sramotnemu in nepoštenemu vpadu Stalina na Finsko, je izjavil Kerensky.

"Nekatero evropsko časopisje piše te dni, da ruski narod doma in v tujini odobrava ta Stalinov korak. K temu jaz odločno protestiram, ker se ruskega narodu godi velika krivica, če se devlje v en koš boljševisko diktaturo in ruski narod."

"Do Stalinove pogodbe z Hitlerjem so nekateri smatrali Stalina kot branitelja demokracije. Mi, ruski demokratje, nismo tega nikdar rekli, ker Stalina dobro poznamo. Stalinov vpad na Finsko se je izvršil brez privoljenja ruskega naroda, da, celo brez njegove vednosti. Ruski narod nikdar ne ve o odlokih v Moskvi."

"Med ruskim in finskim narodom je vladalo vedno največje prijateljstvo. Car Nikolaj je sicer nekoč poskušal priviti samostojnost Fincev, toda med ruskim narodom je bil tak sen-

timent proti temu, da je moral car odnehati."

"Ko je leta 1917 padla ruska carska vlada, je dala nova demokratska vlada Fincem popolno samostojnost, sicer ne prostovoljno, kot to trdijo boljševiski, ampak po vročem boju in potem ko so Finci zadušili domačo vstajo, katero sta hotela vzpizoriti Lenin in Trocky leta 1918."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji proti moji domovini Rusiji, ki je žrtve najbolj barbarske strahovlade v zgodovini Evrope."

"Ta Stalinov vpad na malo, svobodno Finsko, je pritisnil pečat sramote na nas Ruse, ker da sovražnikom Rusije v roke nov vzrok agitaciji

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

1117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:

U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1878.

83 No. 283 Wed., Dec. 6, 1939

Odjek ruskih bomb

Kakor je svet vedno pripravljen na razne nepričakovane dogodke, pa je ruska invazija na Finsko globoko prestresla ves svet in vzbudila v srcu slehernika veliko nevoljo nad to neprimerno brutalnostjo. Še nikdar ni bil svet tako edin v obsojanju posameznega zločina. Ni sicer toliko čudno, če to početje obsojajo baltične države: Švedska, Norveška in Danska, ker so indirektno ogrožene radi bližine ruskih čet. Francija in Anglija, ki sta točasno do vratu zapleteni v vojno z Nemčijo, se tudi ne moreta dosti brigati za svojo okolico, vendar je angleško in francosko časopisje za trenutek posvetilo tudi tej tragediji na severu svojo pozornost, da piše in pozivlje narod še k odločnejšemu naporu, da se Evropa reši enkrat za vselej brutalnih sil, da bo zopet postala varen prostor za življenje.

Za Zed. države je podal predsednik Roosevelt najodločnejši izraz nevolje, kar ga je še izjavil tekem te vojne in odločno obsodil barbarsko početje Rusije.

Liga narodov, ki je bila že dije časa popolnoma mrtva, je naenkrat oživila, in je bila sklicana k zasedanju 11. decembra, da razmotriva rusko invazijo na Finsko.

Totalitarne države, ki so v preteklosti zakriville podobne zločine, kot ga vrši danes Rusija na Finskem, z gnusom obsojajo početje Sovjetije. Japonsko časopisje simpatizira javno s Finci.

V Italiji je fašistična mladina priredila demonstracije pred finskim poslaništvom, kjer je vzklikala bodrilne besede Finski, obenem pa izvižgavala Stalina pred sovjetskimi poslaništvom.

Kdo je, ki še odobrava ruski vpad v Finsko? To je Nemčija, ki je javno odobravala Stalinovo politiko napram Finski. Toda iz Moskve se poroča, da je nemško poslaništvo zelo nasprotno Hitlerjevi politiki v tem oziru, ki je doprinesla izdajstvo nad finskim narodom, ki je bil že od nekdanj veliki prijatelj Nemčije in jih vrgla v žrelo starega nemškega sovražnika, Rusiji.

Tajna poročila prihajajo iz Rusije, da se Stalin boji celo sodb lastnega naroda, zato povprečen Rus ne ve skoro ničesar o Stalinovi kampanji na Finskem.

Moralna prepoved izvoza letal Rusiji iz Zed. držav, kakor je ukazal Roosevelt, morda ne bo imela začasnih koristnih posledic. Je pa pot, ki kaže, da se je Stalinova vlada moralno popolnoma izolirala od ostalega sveta, kar bo imelo za posledico veliko in pomembno oslabele ruske moči.

Značilno je, kako ruska vlada obvešča ruski narod o situaciji na Finskem. Po radiju se je naznanilo iz Moskve, da je finski narod strmoglavil svojo vlado, in da se je ustanovila nova finska vlada, ki je prijazna Rusiji. Toda Moskva je previdno zamolčala, da se ta nova finska (komunistična) vlada nahaja še vedno v Moskvi in da nima za seboj niti 5 odstotkov vsega finskega naroda.

Ruski narod verjame svoji vladi, ker drugih poročil sploh ne dobi. Toda ostali svet pa pije čisto vodo.

Amerikanci ne marajo Rusije

Na Roosevelta se vedno bolj pritiska, da pretrga diplomatske odnose z Rusijo in odpokliče ameriškega poslanika iz Moskve. Roosevelt in državni tajnik Hull pazno zasledujeta položaj na Finskem, toda kaj drastičnega ne marata ukreniti prehitro. Vendar v prihodnjih par dneh se bo Roosevelt odločil, najbrže še ta teden.

V tem je pa republikanski narodni odbor dal v javnost mnenja raznih republikanskih državnikov v preteklosti, ki so vedno nasprotovali priznati Rusijo. Med odličnimi republikanci, ki niso hoteli vzpostaviti diplomatskih odnosov z Rusijo se imenujejo bivši predsedniki Harding, Coolidge in Hoover, dva bivša državna tajnika Zed. držav, Charles Evans Hughes (sedaj predsednik najvišjega sodišča Zed. držav) in pokojni Frank B. Kellogg.

Med sedanjimi senatorji, ki zahtevajo, da se prekine diplomatske odnose z Rusijo, je senator Vandenberg iz Michigana, možni kandidat za predsednika Zed. držav na republikanski listi.

Charles Evans Hughes je izjavil 21. marca 1923, ko je bil državni tajnik, da bi priznanje Rusije dalo pogum Sovjetom, da bi planili na druge narode in jim zadali strahovlado, kakor so jo ruskemu narodu. Kako so se te njegove besede sedaj izpolnile!

Predsednik Coolidge je rekel: "Naša vlada ne bo stopila v prijateljske odnose z vlado, ki ne prizna svetost mednarodnih oblagacij."

Predsednik Harding je imel glede Rusije pripravljen govor, ki ga pa ni imel radi bolezn in poznejše smrti. Govor je bil že spisan in se glasi: "Jaz vidim v Rusiji samo največjo tragedijo in nevarnost, proti kateri se moramo boriti, če hočemo obvarovati svojo svobodo."

Ko je predsednik Roosevelt uradno priznal Rusijo in imenoval prvega ameriškega poslanika za Moskvo, Williama C. Bullitta (sedaj poslanik v Franciji), je vstal v senatu senator Vandenberg iz Michigana in svečano izjavil: "Čas in razvoj dogodkov bodo pokazali korak predsednika Roosevelta v luči, da se bodo ti diplomatski odnosi z Rusijo izkazali samo kot navaden kos papirja!"

BESEDA IZ NARODA**Zopet bomo veseli**

V soboto 9. decembra priredi društvo sv. Janeza Krstnika št. 27 KSKJ veliko veselico pod imenom "Snowball dance" in sto posetnikov bo deležnih posebnih nagrad.

Veselica se vrši v veliki dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.

Člani in članice sv. Janeza Krstnika in cenjeno občinstvo od blizu in daleč ste prav vljudno vabljeni, da posetite to našo prireditel, ki bo v vseh ozirih nekaj izrednega. Zagotavljam vsem in vsakemu posamezniku, da ne bo nihče šel domov žalostnega obraza, ampak da bo vesel in zadovoljen.

Za vse bo preskrbljeno. Svirala bo dobra godba in sicer Eddie Zay orkester, oni pa, ki bodo čutili žejo ali lakoto, bodo dobili pa v kuhinji in pri točajih jedila in pijačo. Postrežba bo prvovrstna, zabave in razvedrila bo na koše, zato ne pozabite tega večera in pridite vsi med nas.

Še Janez, ki vam bodo postregli po pravi kranjski navadi. Posebno pa apeliram na vse člane in članice, da gotovo pridejo na to veselico in pripeljejo tudi svoje soproge in može s seboj in ne pozabite tudi svojih prijateljev in znancev, pripeljejo jih s seboj, da bodo vsaj videli kako znamo mi postreči.

Več ne bom opisaval o veselici saj vam je že znano, da pri nas je vedno vesela družba. Pridite vsi in vse, vas vabi, John Zalar, podpreds.

Na sejo podr. št. 3 SMZ

V četrtek 7. decembra se vrši letna seja podružnice št. 3 Slovenske moške zveze v Slovenskem domu na Holmes Ave., pričetek točno ob sedmih zvečer.

Ker bo to zadnja seja v tem letu in je poleg volitve odbora še več važnih stvari treba rešiti za prihodnje leto, je članstvo vljudno vabljeno, da se udeležijo v polnem številu. Dolžnost vsakega člana je, da se vsaj letne seje udeležijo in s tem pomagajo pri sklepanju stvari in načrtov za boljše napredek in uspeh, ki bodo v veljavi za bodoče leto.

Vsi člani vemo, da je uspeh odvisen o skupne aktivnosti članstva. Pri tem naj omenim, da se naša podružnica resno bavi z načrtom, da priredi v bližnji bodočnosti eno igro. O vsem tem bo odbor poročal na prihodnji seji. Vse kar potrebujemo je, skupnih moči in naš napredek je zagotovljen. Zato pa vsi na sejo v četrtek ob sedmih zvečer. Po seji se bo serviralo tudi prigrizek in nekaj drugih okrepčil. Na svidenje na seji,

Chas. Benevol, tajnik.

Miklavž pride

Da si malo osvežimo svoje spomine na one srečne dni, ko smo nestrpno pričakovali sv. Miklavža, vas prav vljudno vabi podružnica št. 21 SZZ v West Parku, da vsi gotovo udeležijo Miklavževe prireditve, ki se vrši v soboto 9. decembra v Narodnem domu v West Parku.

Pričetek ob sedmih zvečer kakor vsako leto, tako tudi letos ne opustimo te lepe navade. Da se razveseli malčke, pridite vsi in pripeljejo tudi svoje otroke. Vsak bo deležen svojega darila.

Tudi za nas, ta stare, bo dovolj razvedrila, ker nam je Mr. Anton Grdina obljubil, da nam bo pokazal svoje slike in sedaj take, ki jih nismo še nikjer videli.

Torej, drage članice in cenjeno občinstvo, pridite vsi, da se prav po domače malo poveselimo in za ta večer pustimo vse skrbi doma. Sesterski pozdrav in na svidenje,

Anna Pecic.

Naši lovci

Večkrat čitam kako gredo drugi lovci na lov, da so pa tako srečni pa nisem verjela in se nisem tudi zanimala za to.

No, sedaj pa verjamem, ker so bili naši sosedje — lovci zelo srečni, ko so šli na lov in so prinesli kar dva zajca ta teden. Prvega je prinesel Frank Rechar, drugega pa Mr. Frank Čerček starejši, ki je prinesel enega prav mladega, da je bil zelo okusen. Prav nič se mu ni poznalo, ker ga je zadel v glavo (namreč zajca). Tako strelja le dober lovec.

Menda je to le lovski ročaj, da bomo imeli na naši mizi kar dva zajca v enem tednu. Celo naš č. župnik, ki so nas prišli malo obiskat, so rekli, a bi se tudi gostili s zajcem, če bi se jih kdo spomnil.

Ker je moj stari ata ravno naredil klobase, je divjačina prav prišla. Vsakega malo pomešane, pa je vse bolj okusno. Sedaj imamo pa še srnjaka obljubljenega (pa ne celega) in če bo šlo vse po sreči upam, da se bomo gostili tudi s srnjakom.

Sedaj pa ne bom več pisala o pojedinah, da ne bo kdo preveč težko slino požiral. Pozdrav vsem,

Lucinka Terškan.

Kam jadrarno?

Največji državniki in diplomati ne vedo kam svet drvi, ali kje se bo ustavil in začel zopet normalno misliti in delati. Vsak je, da v vsej Evropi nimajo ene dobre vlade, ki bi bila v korist ljudi in tukaj v Ameriki pa imamo trošenje denarja, kdor večji zavrži tisti je bolj spoštovan.

Noben pa tega ne premisli, kaj bo pa potem, ko vstajajo novi preroki, ki pravijo, da bi bil svet odrešen, če bi se dajala velika starostna podpora. Včasih, ko čitam sem kar vesel, da sem že star, ker bomo ta stari tako lepo živeli s 30 dolarji na teden ali 50 ali pa celo mogoče 200 na mesec. To bomo živeli. Mladina naj pa dela in plačuje za ta stare.

To pa še ni vse, ko čitam dopis, ki ga je napisal Mr. Noč in v katerem opisuje, da bodo prišla neka nebesa na zemljo in dajlje piše o neki tehnokraciji. Kaj je to, tega še ne vem, ker nam Mr. Noč tega ni razložil. Ali je to morda navaden komunizem, ali še kaj boljšega. Jaz mislim, da je to navaden komunizem, samo pod drugim imenom.

Tako kakor pravi on je tudi fašizem in "New Deal" eno in isto. Pa naj mi Mr. Noč nikar ne zameri in naj bo tako prijazen in naj nam kaj bolj natančno raztolmači ta lepi evangelij, da bomo imeli vsaj zaupanje v bolj stalno življenje in se nam ne bo treba vedno bati: kdaj bom ob delo itd. Da se bo nekaj spreminilo, to vsi vemo, a koliko in kaj se bo spremenilo, je pa še uganka. Pa še prihodnjič kaj več,

Frank Opaškar st.

Novice iz Jutrovega

Pevski zbor je zopet oživel ter si na zadnji seji izvolil sledeči odbor: Max F. Traven predsednik, Tony Zala podpredsednik, Gašper Segulin tajnik, 10709 Prince Ave., Edvard Zabukovec blagajnik. Miss Julia Bartol zapisničarica, Stella Rojc predsednica nadzornega odbora, John Vatovec st. in Louis Počak nadzornika. Louis šeme pevovodja.

Pevske vaje se vrše vsak torek ob pol osmih zvečer v Slovenski delavski dvorani na 10814 Prince Ave., seje pa vsaki četrty tork v mesecu po vajah.

Nadalje je bilo sklenjeno, da zbor priredi plesno zabavo 13. januarja v Slovenski delavski

dvorani na Prince Ave. Igral bo Johnny Pecon in njegov orkester.

G. A. Segulin, tajnik.

Iz Girarda

Leto se bliža h koncu in to nam pove, da se je približal čas za letne društvene seje.

Tem potom obveščam vse članstvo samostojnega društva Slovenski bratje, da se gotovo udeležijo letne seje, ki se bo vršila 11. decembra v Slovenskem domu. Predsednik bo otvoril sejo točno ob pol osmih zvečer. Po seji bo prosta zabava. Torej na svidenje 11. decembra,

Štefanija Turk, tajnica.

Društvo Presv. Srca Jezusovega (Sam.)

Tem potom vljudno vabim vse šlane našega društva, da se udeležijo prihodnje društvene seje, ki se vrši v nedeljo 10. decembra ob eni uri popoldne v navadnih društvenih prostorih.

Bratje, zavedajte se, da je to glavna ali letna seja, katere bi se moral udeležiti vsak član. Vsak naj se zaveda, da kot dober član društva bi moral biti navzoč vsaj na eni društveni seji. Glavna seja je važna za vsakega člana, na tej seji se voli društveni odbor in se dela razne sklepe in načrte za bodoče poslovanje za v dobrobit društva in vsakega posameznega člana.

Vedno poudarjamo: "Štorite svojo člansko dolžnost!" Nikakor ne morem mimo, da bi vas tudi jaz ne opomnil na to. Predvsem prosim tiste člane, ki še niste plačali vstopnic in pivskih listkov ob priliki naše proslave 25 letnice. Prosim vas, da vsaj sedaj poravnate svoje obveznosti, da mi bo mogoče zaključiti račune. Kdor bo vsled tega trpel kakšne posledice, naj kar sam sebi pripiše.

Torej pridite na sejo, da pomagate s svojimi dobrimi nasveti k napredku društva. Z bratskim pozdravom,

Tajnik.

Od kdaj vojaki jedo komis

Preskrba kake armade z živili je bila mimo strateškega udeleževanja v vseh dobah najnujnejša skrb poveljnikov, in ker je kruh poglavitni del človeške prehrane, so zlasti preskrbi s kruhom posvečali vojaški krogi zmeraj največjo pozornost. Pri nas je zaradi vozečih, iz kraja v kraj premikajočih se poljskih pekarij glede na to vse v najlepšem redu. Tudi naš sedanji komis, vojaški kruh, ki ga pečejo po načinu dolgoletnih preizkušenj, je jako tečen, redilen in okusen.

Egiptovski mumijski kruh. — V muzejih je videti staroegiptovski mumijski kruh, ki je skoraj črn, jako trd, prekrvašen in je torej pravi komis. Težko si moremo dandanes misliti, da so imeli že pred štiri tisoč leti faraonovi vojščaki na svojih pohodih v Sirijo in Sudan komis — kot železno podlago — v svojih "telečnjakih." Grki in nato rimske legije pa glede na kruh svojih prednikov niso posnemali. To vojaštvo je prejemale kar žito, ki so ga mlieli z ročnimi mlinci ali pa so ga mečkali med dvema kamnom. Moki so primešali vode in so imeli nekakšne pečence mince. V srednjem veku se niso dosti zmenili za vojaški kruh, in zlasti najemniki so rajši izropali dotično ozemlje, kamor so prišli, in se so tako prehranjevali.

Napoleonovo načelo. — Vojaški kruh "komis" so šele v novejši dobi uvedli v Franciji in sicer po Louvoisu, duhovitem vojnem ministru Ludviku XVI. Nekoliko kasneje je tudi pruska armada dobila svoj komis in sicer v dobi cesarja Friderika Viljema I. Friderik Veliki je posvečal preskrbi z vojaškim kruhom tako pozornost, da si je s tem večkrat škodoval na vojaških pohodih. Iz moke, ki jo je prevažal s seboj, so v poljskih pekarijah sproti pekli kruh, pekarije pa so se morale oskrbovati z moko iz posebnih skladišč, od katerih niso smele biti oddaljene več kot pet do šest pohodov. Premikanje peke kruha jako ovirala toda v tistih časih se armade itak niso naglo gibale, vojaki pa so le redno prejemale svoj komis.

Napoleon je začel izvajati načelo, ki je še zdaj v veljavi, da se mora kruh peči čim bliže armade. Uvedel je skupine vajakov pekov, ki jih je vpoklical iz vrst pekov. Toda to se ni obneslo. Preden so sezidali peči za peko kruha, je bilo vojaštvo že naprej, in kruh so morali voziti za četami, tako da le ni bil svež. Ker so se napoleonske armade sploh jako brezobzirno preživljale s tem, kar so dobile v dotični deželi, ki so jo zasedle, je imelo prebivalstvo dolžnost, da je tudi s kruhom oskrbovalo Napoleonovo armado. Največ so bile te armade preskrbljene s prepečenecem, ki je bil na pohodih njih poglavitna prehrana. Ta zanikrost v preživljanju vojaštva pa se je na pohodu v Rusijo bridko maščevala.

Obratno napako je zagrešila uprava pruske armade v vojni l. 1866. Ker niso mogli kriti krivih potreb v sovražnikovi deželi, so hoteli ves komis navoziti iz domačih krajev, misleč, da bo novo prometno sredstvo, železnica, dovolj urna za tako preskrbovanje. Ker so pa pošiljali kruh iz takih oddaljenih pokrajin na bojišče, je bil že zdavnaj izprazen, preden so ga vojaki dobili. Napake iz l. 1866 tudi niso bile odstranjene v začetku vojne l. 1870, dokler se ni potem ta krushna zadeva tako uredila, da so vojne pekarnice uporabljale mline v sovražnikovi deželi.

"Vskandani kruh" tako skromnega japonskega vojaka je bil med vojno v Mandžuriji samoriž, ki so si ga na najpreprostejši način vojaki sami pripravljali. — Ruski vojaki, ki so se izkazali kot izvrstni pekovski mojstri v rusko-turški vojni, so si svoj komis pekli kar v jamah, ki so jih naglo izkopali. V balkanski vojni so si turške čete same pekile svoj tako imenovani arabski kruh tako, da so devali redko testo na kovinske plošče in jih dajali na ogenj. Ta urno spečeni kruh pa ni zadoščal za prehrano, in tako so turški vojaki dobivali mnogi preprečenja. Ker pa niso imeli vode, da bi ga bili mogli razmočiti, so se jim od zvečenja vzlele zobne in ustne dupline, tako da sploh niso mogli več jesti. V prejšnjih časih, ko je imela še vsaka kmečka hiša svojo krušno peč, si je tudi vojaštvo laže peklo kruh. Zato je tem bolj važno, da imajo sedanji milijonske armade tako odlično prirejene posebne poljske pekarnice.

IZ DOMOVINE

Dve hudi nesreči otrok. Otrok skoraj ni mogoče varovati pred ognjem. Tako je žena kovaškega pomočnika Pavška v Tržiču le za trenutek skočila iz kuhinje, v kateri je pustila tri otroke, stare 4, 3 in poldrugo leto. Po nekaj trenutkih se je vrnila, pa je bila nesreča že tu. Pol drugo leto stara Marija se je skobacala po vseh štirih do štedilnika in odprla vratca. Žerjavica se ji je vsula po obleki, ki se je takoj vnela. Hudo opečeno spredaj po životu in po glavi so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. — 6-letni sin kočarja Peter Mave iz Preserje pa je sedel nad kotlom. Mati je šla pogledat v hlev, že je malčku spodletela deska, tako da je desno nogo do kolena pomočil v vrelo vodo. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici.

— Avtomobil ga je povozil. 17-letni kovaški vajenec Albin Podakar se je peljal s kolesom iz Medvod domov v Presko. V temi je nenadoma privozil avtomobil, ki ga je podrli. Podakar je hudo poškodovan po glavi in po vsem životu. Ljubljanski reševalni avtomobil ga je prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

— V Ljubljani umrli od 20. do 26. oktobra 1939: Šrot Terezija, roj. Sovič, 80 let, vdova gostilničarja, Vidovdanska cesta 9; Wedam Marija, 88 let, zasebnica, Jenkova ulica 4; Findeisen Ivan, 78 let, upokojenec kemične tovarne, Zvezna ulica št. 5; Ciber Anton, 84 let, zasebnik, Vidovdanska c. 9; Schott Leon, 83 let, žel. uradnik v p., Emonska 2; v ljubljanski bolnišnici so umrli: Zalar Franc, 44 let, livar, Želimlje pri Ljubljani; Prijatelj Neža, 54 let, dninarica, Ponikve 69 pri Kočevju; Zavolovšek Ana, 9 let, hči kočarja, Nova štifa pri Gornjem gradu; Dovč Rafael, 2 leti, sin tovarniškega delavca, Tomaško brezobzirno preživljale s tem, kar so dobile v dotični deželi, ki so jo zasedle, je imelo prebivalstvo dolžnost, da je tudi s kruhom oskrbovalo Napoleonovo armado. Največ so bile te armade preskrbljene s prepečenecem, ki je bil na pohodih njih poglavitna prehrana. Ta zanikrost v preživljanju vojaštva pa se je na pohodu v Rusijo bridko maščevala.

— Prevešana ciganka se je ujevala. Te dni je prišla ljubljanska policija 30-letno ciganko Levakovič Mero, ki je pred nedavnim prevarila neko uslužbenko v Rožni dolini ter ji pod pretezo, da ji bo izposlovala boljše službo, odnesla 75 din, dva zlata ženska prstana in kromirano zapestno uro v skupni vrednosti 500 din. Pred nedavnim pa se je ciganka zopet zglasila pri uslužbenki in hotela izvabiti od nje 200 din, za kar je porabila zopet drugo pretezo. Prav ob tem poskusu pa se je ujevala in je ljubljanska policija ugotovila, da večkrat poskuša s takimi prevarami in da je prav verjetno, da je prevarila tudi že več drugih, ki svoje škodo sicer niso prijavili. Ciganka je zadnje čase taborila v šotoru pri Sv. Jakobu ob Savi.

— Ze deseti poskusil samomor. V mariborsko bolnišnico so prišel pred 35 letnega Rudolfa Pavčiča iz Studencev, katerega so našli doma obešenega. V bolnišnici je povedal, da je že desetakrat poskusil samomor, pa se mu je to dosedaj še vedno ponesrečilo.

— Brezvestna hudobija. V Hlapončih pri Poljanah se je težje ponesrečil zidarski predelavec Martin Kramar, ki se je peljal na motorju. Na cestnem ovinku se je nenadoma znašel pred velikim brunom, ki je bilo položeno čez cesto. Pri padcu si je zlomil levo roko ter se močno pobil na glavi.

— Za mestne reveže je daroval ljubljanski župan g. dr. Juro Adlešič svoj honorar v znesku 200 din za spominski govor ob petletnici smrti kralja Aleksandra v radiu. Mestni socialni urad izreka darovalcu najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

— Pes požrl 1500 din. Neki uradnik v Vraždinu je v gostilni izgubil listino z 2300 dinarji, ne da bi opazil. Prišel do domov je šele ugotovil, da nima listnice. Brž je odšel nazaj v gostilno, toda tam je malo manjkalo, da ni padel v nezavest, ko je opazil velikega lovkega psa, ki je ravno požiral njegovo listino. Brž mu je iztrgal listino izpod zob, toda žival je medtem že požrla 1500 din v bankovcih ter polovico usnja.

— Tragične smrti je umrl v Zg. Doliču 5 letni sinček posestnika Grušovnika. Mali Jožek se je igral pod kozolcem, kjer je bila prislonežena velika lesena truga za prevoz gramozov. Otrok je plazil po njej, pa se je naenkrat prevrnila ter ga pokopala pod seboj. Pritisnila ga je tako ob tla s svojo težo 90 kg, da ni mogel kričati ter ga zategadelj domači niso mogli več ur najti, dasi so ga iskali vse naokrog ter tudi pod kozolcem. Šele potem se je mati spomnila na trugo. Ko so ga dvignili, so našli otroka že nezvestnega. Kazal je še nekaj znakov življenja, pa je kmalu umrl. Ubogi malček se je zaradi hudega pritiska, ki mu ni dal dihati, zadušil v velikih mukah.

WINNETOU

Po nemškem tsvitralu K. Mays

Častnik sem, torej poglavar med svojimi. Zahtevati smem in zahtevam, da se me povabi k posvetovanju, v katerem se nas bo sodelo.

Strogo in ponosno ga je zavrnil poglavar:

"Kdo ti je dovolil, da smeš govoriti? Ako govori Beli bober, morajo drugi čakati, da skonča!"

Zahtevaš, da te zaslišimo. Zaslisišali smo te, Old Death je govoril s teboj in te zasliševal. Dokazano je, da ste Juarezovi vojak. Mi pa smo prijatelji Napoleoni, torej ste naši sovražniki.

Vprašal si, kdo da so tile štirje belokožci. Povem ti, da so pogumni, pošteni bojevnik. Ze mnogo zim prej, nego smo vas srečali, smo spoznali Old Deatha. Dobro ga poznamo in vemo, da je naš prijatelj.

Zahteval si, da te moramo poklicati na naše posvetovanje. Povem ti, niti Old Deathu nismo tega dovolili. Bojevnik Komančev so možje, ne potrebujejo pameti in zvijače belokožcev, sami vedo, kaj je pametno in kaj ne, kaj je prav in kaj ne. Sicer pa ne bo nobenega posvetovanja več, ker smo se že posvetovali in sklenili vse, kar je bilo treba.

Prišel sem k vam, da vam povem, kaj smo sklenili. Poslušajte me morate in besedice ne smete ziniti, kajti —

"Kadili smo calumet z vami!" je ugovarjal častnik. "Če mislite vključno temu sovražno ravnanje z nami, bomo —"

Jezno ga je nahnul poglavar: "Moč, pes! Zlaten si hotel izreči. Pomisli, da te obdaja pet sto Komančev! Reci le še eno besedo, pa vas vse v trenutku uničijo!"

Dobili ste calumet, ker ste nas prevarili, nalagali. Toda bojevnik Komančev pozna voljo velikega Duha. Dobro poznajo postavne in navade, ki veljajo pri njih, in jih tudi cenijo. Dobro tudi vedo, da vas štiti calumet in da vam ničesar ne morejo, dokler ste v varstvu calumeta.

Rdeča je prst, iz katerega je izrezljan calumet. Rdeča je barva luči, dneva in ognja, ob katerem prižgejo calumet. In ko ta rdeča luč ugasne, velja sklenjenje mir, dokler iznova ne zasije. Ko pa bo zasijal dan, je ugasnil mir in naše zveze je konec. In do tedaj bodete naši gostje. Od jutri dalje pa bo sovražstvo med nami in med vami.

Lahko sedite tukaj in lahko tudi spíte tukaj, nihče se vas ne bo dotaknil. Ko pa se bo naredil dan, dobite časa, ki se pri belokožcih pet minut imenuje, in potem vas bomo zasledovali. Lahko obdržite vse, kar je vaše in lahko tudi vse s seboj vzamete. Pa prijeli vas bomo in ubili ter vam vse vzeli.

Tista dva pa, ki ju hoče imeti Old Death, tista dva bodeta tudi naša gosta vse do jutri zarna, ker sta z nami kadila calumet miru. Ne bodeta pa smela z vami jezdit, ostala bodeta, izročili ju bomo Old Deathu in njegova ujetnika bodeta. Stori naj z njima, kar hoče.

Tako smo sklenili in to sem vam moral povedati. Beli bober, poglavar Komančev, je govoril. Howgh!"

Odšel je. Gibson je šinil pokonci.

"Kaj —? Tistemu staremu dedcu me bodete izročili —? Njegov ujetnik da bom —? Kaj?"

Častnik ga je miril.

"Tiho bodite! Kar je poglavar povedal, je povedal in ne da se več spremeniti. Poznam rdečkarje in njihove navade!"

Prepričan pa sem, da bo nje zadela usoda, ki so jo nam namenili. Ni še minila noč —! Do jutri se lahko še mnogo pripeti. Morebiti je rešitev bliže, nego si mislimo."

Sedli so.

Komanči so poglasili ognje in polegali v štirikratnem krogu okoli belih. Od vseh strani so bili obkoljeni, nobeden ni mogel uiti. Old Death mi je mignil.

"Pojdiva! Obšla bova tabor!" Nihče nama ni branil.

V.

Med dvema kamenoma.

Stopila sva iz kroga in počasi odšla po dolini.

"Mislite, da je Gibson končno najin?" sem vprašal scouta.

"Ne more nama uiti, — če se ne pripeti kaj izrednega."

"Najbolje bi pač bilo, če bi ju koj nocoj vzela v najino varstvo. Za vse slučaje —"

"Ni mogoče."

"Zakaj ne? Beli bober ju je vendar izročil —"

"Tista vražja mirovna pipa ju nocoj še štiti. Najina sta, nama ju je izročil, to je res. Pa pred jutrom se ju ne smeva dotakniti. Jutri ob zori pa ju prevzameva, ju lahko kuhava ali pečeva, pojuzinava brez vilic ali z vilicami, kakorkoli se nama poljubi."

"Dejali ste, če se ne pripeti kaj izrednega —. Se bojite, da bi se kaj pripetilo?"

"Zelo se je treba bati! Kalkuliram, da sta tista dva Topija. Apača zvalila Komanče v grdo past."

"Torej res mislite, da sta Apača?"

"Obesiti me smete, če nista! Že to se mi je sumljivo zdelo, da bi bila prišla od Rio Conchosa, kakor pravita. Topija pa od Rio Conchosa —! Tako neumnost lahko kdo natveze rdečemu Komanču, meni, staremu scoutu pa ne!"

In ko sem ju videl, se mi je sum še bolj utrdil. Indijanci rodu Topija so napol civilizirani ljudje, z mehkiimi, zalitimi potezami v obrazu. Poglejte pa si tale dva rdečkarja! Njune ostre, drzne obraze! In šele, ko sem ju čul govoriti —! Njuna izreka ju je izdala. In ko sem starejšemu v obraz povedal, da je Apača, — ali mi ni z vsem svojim obnašanjem priznal, da sem prav uganil —?"

"Kaj pa če se motite?"

"Ne! Rekel je, da je Winnetou najslavnejši poglavar Apačev tako govoril o njihovem poglavarju —"

Saj pravim, življenje stavim, da sta Apača."

"Vaši razlogi so vsekakor zelo tehtni! Ampak kar občudovati ju je treba, če je res, kar pravite! Sama se drzneta med Komanče! Kaj če bi ju kdo spoznal —!"

"O, Winnetou pozna svoje ljudi!" Poslal je take ljudi Komančem naproti, ki se na nje lahko brezpogojno zanesse."

"Mislite, da ju je Winnetou poslal?"

"Gotovo! Senor Atanasio nama je pravil, da je preplaval Rio Grande južno od broda Eagle Pas. Izključeno je, da bi že bil na Rio Conchosu in še celo z vsemi svojimi bojevnik, kakor sta tista dva laži-Topija natvezla Belemu bobru."

Ne! Kolikor ga poznam, je jezdit naravnost sem v Bolson de Mapimi in zbral apaške rodove, ki tu prebivajo. Nemudoma je tudi razposlal oglednike Komančem naproti, da jih poiščejo in zgrabijo sem v puščavo. In tako dva oglednika sta tudi tale dva laži-Topija. Komanče sta nalažala, da je Winnetou odšel s svojimi bojevnik na Rio Conchos in da so tukajšnje apaške vasi brez brambe. Zvalila sta jih sem v tole kotlino, — Winnetou pa jih najbrž že kje tod čaka. Pripravil jim je zasedo in jih bo z enim samim udarom vse uničil."

"Vraga —! Torej sedimo s Komanči vred v pasti! In Apači nas bodo z njimi vred uničili —!"

Kaj poroča polarni raziskovalec

V ribiški vasi Vaitolahti, na zahodnem jeziku polotoka Kolaha, kjer je najskrajnejša severna konica meje med Finsko in Rusijo, sem videl v juliju zeleno, cvetočo trato, ki je postajala tem lepša in vabljivejša, čim bolj si stopal po zeleni preprogi. So dnevi, ko počiva Ledeno morje vse nedeljsko, ko je modro kakor Sredozemsko morje. A že prihodnji dan se utegne zgoditi, da grmeče pljuskajo zelenobeli, pečeči se valovi vzdolž obrežja.

V mirovnem sporazumu v Dorpatu (1920) je bila vas Vaitolahti neusmiljeno razdeljena. Potoček bistro žebra po kamnitni strugi prav skozi sredo vasi in se izliva nekaj metrov proč od ceste v Ledeno morje. To je meja med Finsko in Rusijo. Na ruski strani je nekaj žensk zaposlenih s čiščenjem rib, komaj 20 m od nas, a morajo biti tiho. Strogo jim je prepovedano, da bi se pogovarjale preko potočka — čez mejo!

Vaitolahti je videti premožnejša vas kot so druge ribiške vasi ob Lednem morju in ob fjordih. Moja gospodinja, 70 letna Norvežanka, ne more prebrati "dobrih, starih časov," in bajno obilnih lovov na ribe in ptice.

Opolnoči sem prispel v vas Tifono ob fjordu Pecamo. Vas ima siv, mrk videc. Oster vonj po ribah zaudarja naokoli. Krog majhnih, bornih koč visijo — kakor skalpi — ribje glave, ki so posušene jako dobra klaja za živino.

Vrata so odprta, dozdeva se, ko da nihče ne spi in da vse dela. Smejoče se ženske plezajo na čolne, da nalovijo svežih slankov za zajtrk. V temačnem soju polnočnega sonca se ribe svetlikajo kakor biseri.

Velika doba ribjega lova je mimo, mi pojasni ribič. Lov na slanke, ki zavisi od močnih morskikh tokov, se začne konec meseca marca in se konča sredi polletja. Med 20. in 25. novembrom vidijo sonce poslednjič. Šele zadnji teden v januarju spet vzi.

Toda v jasnih, zvezdnatih nočeh, ko na nebu plamti severni sij, je časih bolj svetlo ko podnevi. Čim se ribiči predramijo iz zimskega počitka, gredo na lov na ptice. Lansko zimo so iz Pecama razposlali več ko 100,000 jerebic.

Odkar je zgrajena velika cesta prav do Lednega morja, so se tudi selišča pomnožila. Vendar je kultura ob Lednem morju starejša kot si mislimo. Že konec 15. stoletja se je kakemu portugalskemu piratu izplačala ekspedicija v te kraje. V tistih časih so bili tu zastopniki vseh narodov severne Evrope. Rusi sami so se dobro zavedali, kaj jim morejo nuditi ti kraji blizu Skandinavije. Menih Tifon je dobil leta 1556 ukaz, naj ondi postavi samostan, poleg je zgradil mlin in žago.

A kaj kmalu je nastal spor s Finci, ki so se (kakor v teh dneh), zbal "vdora od vzhoda." Zatorej so leta 1600 pomorili pravoslavne menihe in vpepeli samostan. Šele čez 150 let kasneje je samostan obnovili.

Ledenomorski samostan, polnočno sonce in arktična priroda privabijo vsako leto mnogo turistov. Finska, dobro zgrajena, 550 km dolga cesta, drži od najsevernejše železniške postaje Rovaniemi do Linahamrija, je sploh edina vozna pot do Lednega morja. To cesto so zasnovali Rusi kot strateško, vojaško cesto, a šele po vojni, leta 1920, jo je Finska izgotovila.

Med kratkimi poletnimi meseci je na tej cesti redna avtobusna vožnja. A pozimi se postiljon s svojim vozom z neznanako težavo ubada v temi preko meter visokih kopic snega in to dan na dan. Takrat se vozi iz Rovaniemija do Linahamrija teden dni. Zgodi se, da mora postiljon kaj živo kresati s pištolo, zakaj volkovi so blizu.

Na Ledenomorski cesti je tudi za spoznanje zlata in niklja. Krog teh najdišč je nanizanih mnogo bajk o velikih zlatih zakladih in žalostnih usodah izpiralec zlata. Pridobivanje zlata je malenkostno: 2 do 2,5 grama na dan in osebo!

V najsevernejših delih Švedske že stoletja živi ljudsko pleme: Laponci. Ti se glede na pokolenje, jezik, način življenja, šege in navade razlikujejo od drugih prebivalcev dežele. Približno so se s severa ali vzhoda, nihče zanesljivo ne ve, kje jim je tekla zibelka. Njih najvažnejši posel je reja severnih jelenov. Z železnico in s cestami, s šolami in preskrbami v nesreči je prodrla nova kultura v te kraje. Zeleni so Laponcem, da bi imeli hiše, urejeno družinsko življenje, da bi se seznanili s snago, da bi se oblačili po naše.

Vse to pa se ni dalo spojiti z načinom življenja nomadov. In ker se Laponci niso mogli prilagoditi novim življenjskim pogojem, so se morali umakniti. Kmalu pa se je zgodilo, da je bil obstoj Laponcev resno ogrožen. Izdali so posebne odredbe, da bi bilo pravice Laponcev varovane. Švedski vladi se je na čudovit način posrečilo rešiti vse v blagor svojih varovancev.

"Severnojelenški" Laponci so svobodno, samostojno ljudstvo. Nič niso potrebni sočutja, ki z njim mnogo ljudi gleda nanje. Laponci se zna čudovito prilagoditi ostremu podnebjju. Tudi gospodarsko je severnojelenški Laponci dobro preskrbljeni. So družine, ki premorejo 200—3000 jelenov. Brezuspšno bi bilo, če bi Laponci vprašali, koliko glav šteje njegova čreda.

Vsako zimo se severni jeleni preselijo v gozdne pokrajine na obali. Ko pride pomlad, pa spet odrijejo v hribe. Laponci sledijo svoje jelene, če hoče čreda obdržati "v svojih rokah."

Laponska vsebuje neizmerno bogastvo — in sicer železne rude. Najbolj znane so železnorudni hribi: Gallivare, Malmberget, Kirunovara (ki je največje najdišče železa na svetu) in Luossavara. Mimo tega je še mnogo manjših hribov železne rude, ki jih še ne izkoriščajo.

Rudo prevažajo z vlakom v

nji teden v januarju spet vzi.

Toda v jasnih, zvezdnatih nočeh, ko na nebu plamti severni sij, je časih bolj svetlo ko podnevi.

Čim se ribiči predramijo iz zimskega počitka, gredo na lov na ptice. Lansko zimo so iz Pecama razposlali več ko 100,000 jerebic.

Odkar je zgrajena velika cesta prav do Lednega morja, so se tudi selišča pomnožila. Vendar je kultura ob Lednem morju starejša kot si mislimo. Že konec 15. stoletja se je kakemu portugalskemu piratu izplačala ekspedicija v te kraje. V tistih časih so bili tu zastopniki vseh narodov severne Evrope. Rusi sami so se dobro zavedali, kaj jim morejo nuditi ti kraji blizu Skandinavije. Menih Tifon je dobil leta 1556 ukaz, naj ondi postavi samostan, poleg je zgradil mlin in žago.

A kaj kmalu je nastal spor s Finci, ki so se (kakor v teh dneh), zbal "vdora od vzhoda." Zatorej so leta 1600 pomorili pravoslavne menihe in vpepeli samostan. Šele čez 150 let kasneje je samostan obnovili.

Ledenomorski samostan, polnočno sonce in arktična priroda privabijo vsako leto mnogo turistov. Finska, dobro zgrajena, 550 km dolga cesta, drži od najsevernejše železniške postaje Rovaniemi do Linahamrija, je sploh edina vozna pot do Lednega morja. To cesto so zasnovali Rusi kot strateško, vojaško cesto, a šele po vojni, leta 1920, jo je Finska izgotovila.

Med kratkimi poletnimi meseci je na tej cesti redna avtobusna vožnja. A pozimi se postiljon s svojim vozom z neznanako težavo ubada v temi preko meter visokih kopic snega in to dan na dan. Takrat se vozi iz Rovaniemija do Linahamrija teden dni. Zgodi se, da mora postiljon kaj živo kresati s pištolo, zakaj volkovi so blizu.

Na Ledenomorski cesti je tudi za spoznanje zlata in niklja. Krog teh najdišč je nanizanih mnogo bajk o velikih zlatih zakladih in žalostnih usodah izpiralec zlata. Pridobivanje zlata je malenkostno: 2 do 2,5 grama na dan in osebo!

V najsevernejših delih Švedske že stoletja živi ljudsko pleme: Laponci. Ti se glede na pokolenje, jezik, način življenja, šege in navade razlikujejo od drugih prebivalcev dežele. Približno so se s severa ali vzhoda, nihče zanesljivo ne ve, kje jim je tekla zibelka. Njih najvažnejši posel je reja severnih jelenov. Z železnico in s cestami, s šolami in preskrbami v nesreči je prodrla nova kultura v te kraje. Zeleni so Laponcem, da bi imeli hiše, urejeno družinsko življenje, da bi se seznanili s snago, da bi se oblačili po naše.

Vse to pa se ni dalo spojiti z načinom življenja nomadov. In ker se Laponci niso mogli prilagoditi novim življenjskim pogojem, so se morali umakniti. Kmalu pa se je zgodilo, da je bil obstoj Laponcev resno ogrožen. Izdali so posebne odredbe, da bi bilo pravice Laponcev varovane. Švedski vladi se je na čudovit način posrečilo rešiti vse v blagor svojih varovancev.

"Severnojelenški" Laponci so svobodno, samostojno ljudstvo. Nič niso potrebni sočutja, ki z njim mnogo ljudi gleda nanje. Laponci se zna čudovito prilagoditi ostremu podnebjju. Tudi gospodarsko je severnojelenški Laponci dobro preskrbljeni. So družine, ki premorejo 200—3000 jelenov. Brezuspšno bi bilo, če bi Laponci vprašali, koliko glav šteje njegova čreda.

Vsako zimo se severni jeleni preselijo v gozdne pokrajine na obali. Ko pride pomlad, pa spet odrijejo v hribe. Laponci sledijo svoje jelene, če hoče čreda obdržati "v svojih rokah."

Laponska vsebuje neizmerno bogastvo — in sicer železne rude. Najbolj znane so železnorudni hribi: Gallivare, Malmberget, Kirunovara (ki je največje najdišče železa na svetu) in Luossavara. Mimo tega je še mnogo manjših hribov železne rude, ki jih še ne izkoriščajo.

Rudo prevažajo z vlakom v

nji teden v januarju spet vzi.

Toda v jasnih, zvezdnatih nočeh, ko na nebu plamti severni sij, je časih bolj svetlo ko podnevi.

Čim se ribiči predramijo iz zimskega počitka, gredo na lov na ptice. Lansko zimo so iz Pecama razposlali več ko 100,000 jerebic.

Odkar je zgrajena velika cesta prav do Lednega morja, so se tudi selišča pomnožila. Vendar je kultura ob Lednem morju starejša kot si mislimo. Že konec 15. stoletja se je kakemu portugalskemu piratu izplačala ekspedicija v te kraje. V tistih časih so bili tu zastopniki vseh narodov severne Evrope. Rusi sami so se dobro zavedali, kaj jim morejo nuditi ti kraji blizu Skandinavije. Menih Tifon je dobil leta 1556 ukaz, naj ondi postavi samostan, poleg je zgradil mlin in žago.

A kaj kmalu je nastal spor s Finci, ki so se (kakor v teh dneh), zbal "vdora od vzhoda." Zatorej so leta 1600 pomorili pravoslavne menihe in vpepeli samostan. Šele čez 150 let kasneje je samostan obnovili.

Ledenomorski samostan, polnočno sonce in arktična priroda privabijo vsako leto mnogo turistov. Finska, dobro zgrajena, 550 km dolga cesta, drži od najsevernejše železniške postaje Rovaniemi do Linahamrija, je sploh edina vozna pot do Lednega morja. To cesto so zasnovali Rusi kot strateško, vojaško cesto, a šele po vojni, leta 1920, jo je Finska izgotovila.

Med kratkimi poletnimi meseci je na tej cesti redna avtobusna vožnja. A pozimi se postiljon s svojim vozom z neznanako težavo ubada v temi preko meter visokih kopic snega in to dan na dan. Takrat se vozi iz Rovaniemija do Linahamrija teden dni. Zgodi se, da mora postiljon kaj živo kresati s pištolo, zakaj volkovi so blizu.

Na Ledenomorski cesti je tudi za spoznanje zlata in niklja. Krog teh najdišč je nanizanih mnogo bajk o velikih zlatih zakladih in žalostnih usodah izpiralec zlata. Pridobivanje zlata je malenkostno: 2 do 2,5 grama na dan in osebo!

V najsevernejših delih Švedske že stoletja živi ljudsko pleme: Laponci. Ti se glede na pokolenje, jezik, način življenja, šege in navade razlikujejo od drugih prebivalcev dežele. Približno so se s severa ali vzhoda, nihče zanesljivo ne ve, kje jim je tekla zibelka. Njih najvažnejši posel je reja severnih jelenov. Z železnico in s cestami, s šolami in preskrbami v nesreči je prodrla nova kultura v te kraje. Zeleni so Laponcem, da bi imeli hiše, urejeno družinsko življenje, da bi se seznanili s snago, da bi se oblačili po naše.

Vse to pa se ni dalo spojiti z načinom življenja nomadov. In ker se Laponci niso mogli prilagoditi novim življenjskim pogojem, so se morali umakniti. Kmalu pa se je zgodilo, da je bil obstoj Laponcev resno ogrožen. Izdali so posebne odredbe, da bi bilo pravice Laponcev varovane. Švedski vladi se je na čudovit način posrečilo rešiti vse v blagor svojih varovancev.

"Severnojelenški" Laponci so svobodno, samostojno ljudstvo. Nič niso potrebni sočutja, ki z njim mnogo ljudi gleda nanje. Laponci se zna čudovito prilagoditi ostremu podnebjju. Tudi gospodarsko je severnojelenški Laponci dobro preskrbljeni. So družine, ki premorejo 200—3000 jelenov. Brezuspšno bi bilo, če bi Laponci vprašali, koliko glav šteje njegova čreda.

Vsako zimo se severni jeleni preselijo v gozdne pokrajine na obali. Ko pride pomlad, pa spet odrijejo v hribe. Laponci sledijo svoje jelene, če hoče čreda obdržati "v svojih rokah."

Laponska vsebuje neizmerno bogastvo — in sicer železne rude. Najbolj znane so železnorudni hribi: Gallivare, Malmberget, Kirunovara (ki je največje najdišče železa na svetu) in Luossavara. Mimo tega je še mnogo manjših hribov železne rude, ki jih še ne izkoriščajo.

Rudo prevažajo z vlakom v

Narvik in Lulea, s parniki pa dalje v Nemčijo, Anglijo, Ameriko itd. Več ko polovica vseh železnih rud na svetovnem tržišču izvira iz švedske Laponske.

"Riksgransbanan" (državna železnica), ki pelje od Lulle ob potniškem morskem zalivu skozi sredo Laponske v Narvik (Norveško), je najbolj severna električna železnica na svetu. To je tvorba moderne inženirske umetnosti in je nastala v orjaškem boju z divjino.

KONJ JE DESETKRAT VEČ KAKOR MOTORNH VEZIL

Pogosto se sliši trditev, da so konji prišli iz mode. Res je sicer, da konj iz vlemestnega prometa izginja, a danes je na svetu, kakor pravijo neki londonski podatki, še vedno desetkrat več konj kakor motornih vozil. Medtem ko znaštevilo motornih vozil z avtobusi in traktorji vred približno 6,5 milijona, je konj še zmerom nad 80 milijonov. Isti podatki pravijo tudi, da je na zemlji okrog 1540 milijonov kozo, ki znesejo letno okrog 70 milijard jajc. Ove je 670 milijonov, goved pa 620 milijonov. Da je samo 220 milijonov svinj, gre pač na račun tega, da šteti-narjev po svetu nimajo povsod enako radi. To velja tudi za kozo, ki jih je na vsem svetu samo 80 milijonov.

—Nagrobni spomenik slovenskemu pisatelju, dekanu msgr. V. Beletu. V nedeljo, dne 22. oktobra je bil na pokopališču v Šempasu postavljen nagrobni spomenik prerano umrlemu slovenskemu pisatelju in kanalskemu dekanu msgr. Beletu, ki počiva tam v varstvu vitovske Matere božje ob strani svojih staršev. Nagrobnik je okusno umetniško delo.

—Postojna. Pred kratkim se je pri nas pripetila velika nesreča. Iz Trnja proti Sv. Petru je vozil vojaške vojaški kamijon. Po nepredvidnosti vozača se je avto na strmini, ko so mu odpovedale zavore, prevrnil, in pokopal pod seboj 40 vojakov. Od teh se jih je 5 ubilo, 35 pa več ali manj nevarno poškodovalo.

—Il. Bistrica. Anton Gržina iz Dol. Zemena je 8. oktobra iz maščevanja zažgal hišo svojemu sosedu. Bistriškim gasilcem, ki so bili poklicani na pomoč, je uspelo po hudem naporu požar lokalizirati, da se ni razširil tudi na gospodarsko poslopje. Škoda znaša 12,000 lir ter je v teh težkih časih in tik pred zimo še občutnejša, ker ni krita z zavarovalnino. Oblasten je uspelo par dni po zločinu krivca prijeti.

—Il. Bistrica. Prošli teden je bil prodan na sodni dražbi dobro znani bivši hotel "Ilirija" danes hotel "Monte Nevoso," last podjetnika Ivana Novaka. Hotel je kupil podjetnik Kumar, veletrgovec z vinom iz Gorice. Ponudena cena ni bila toliko, da bi bili kriti vsi interesi upnikov.

—Izpred goriškega sodišča. 59 letna Marija Mislej roj. Primožič in njena hčerka Veronika iz Vrhpolja sta bili kaznovani na 3000 lir denarne kazni, plačilo sodnijskih in carinskih stroškov, ker so jima finančni stražniki našli pod podom v seniku 100 gramov saharina. Mož Henrik Mislej je bil oproščen. — 1659 lir denarne kazni je dobil 20 letni Ernest Furlan iz Rihemberka, ker je kahal žganje. — 780 lir denarne kazni je dobil Bernard Kerševan iz Doberdova zaradi žganjekuhe.

—Z gobami so se zastrupili. S težkimi krči so pripeljali v tržaško bolnišnico tri osebe, in sicer 16 letnega Leopolda Grizona in njegovo mater ter Marijo Živčev. Zdravniki so ugotovili težko zastrupitev. Ka-

kor so pripovedovali so istega dne nabrali nekaj gob, ki so jih priredili za kosilo. Ker pa niso gob dovolj poznali, so tako zavžili tudi strupene gobe. Zdravniki so jim takoj izprali želodce, kljub temu pa je njihovo stanje zelo nevarno.

—Sv. Križ pri Trstu. Nedavno so karabinerji poklicali rešilno postajo iz Trsta, da bi dala prvo pomoč 40 letnemu Francu Magajni, ki so ga našli na cesti težko ranjenega. Zaradi nevarnih ran je bil pone-srečenec takoj prepeljan v tržaško bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je verjetno, da ima počeno lobo na ter pretresene možgane. Zaradi tega je njegovo stanje skrajno nevarno. Čeprav so ga večkrat vprašali, ni znal Magajna dati nobenega odgovora v tem pogledu in tudi karabinerji ugibajo, kdo ga je ranil.

—Gorica. Kmetje iz Grgarja so našli v bližini Prevala v nekem grmu truplo finančnega stražnika (brigadirja), ki je bil umorjen že pred enim letom. Domnevajo, da je bil ubit s strelom iz revolverja. S preskavo nadaljujejo.

kor so pripovedovali so istega dne nabrali nekaj gob, ki so jih priredili za kosilo. Ker pa niso gob dovolj poznali, so tako zavžili tudi strupene gobe. Zdravniki so jim takoj izprali želodce, kljub temu pa je njihovo stanje zelo nevarno.

—Sv. Križ pri Trstu. Nedavno so karabinerji poklicali rešilno postajo iz Trsta, da bi dala prvo pomoč 40 letnemu Francu Magajni, ki so ga našli na cesti težko ranjenega. Zaradi nevarnih ran je bil pone-srečenec takoj prepeljan v tržaško bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da je verjetno, da ima počeno lobo na ter pretresene možgane. Zaradi tega je njegovo stanje skrajno nevarno. Čeprav so ga večkrat vprašali, ni znal Magajna dati nobenega odgovora v tem pogledu in tudi karabinerji ugibajo, kdo ga je ranil.

—Gorica. Kmetje iz Grgarja so našli v bližini Prevala v nekem grmu truplo finančnega stražnika (brigadirja), ki je bil umorjen že pred enim letom. Domnevajo, da je bil ubit s strelom iz revolverja. S preskavo nadaljujejo.

—Nagrobni spomenik slovenskemu pisatelju, dekanu msgr. V. Beletu. V nedeljo, dne 22. oktobra je bil na pokopališču v Šempasu postavljen nagrobni spomenik prerano umrlemu slovenskemu pisatelju in kanalskemu dekanu msgr. Beletu, ki počiva tam v varstvu vitovske Matere božje ob strani svojih star

Ko so hrasti šumeli

ZGODOVINSKI ROMAN

"Ti? K nam?" je siknil Vasilij in z očmi ošinil mršavo postavljeno prosivca. "Pa moreš ubiti komarja na en mah, ali ti je treba trikrat po njem počiti?"

Smeje se zagrmel naokrog. "Oster jezik imaš, Vasilij Petrovič," je odgovoril rusec, "da bi ti bil tudi um tako oster. Morda ti bom tudi jaz lahko še kako koristen!" Rusec je izrazito potresel z roko.

"S čim mi boš koristen?" "Ognje bomo zažigali z njegovo glavo!" se je oglasil Djakon. "Pij, dragec, pij, ščenek moj!"

"Vse zmora moja glava!" je odgovoril rusec. "Tu zažge ogenj, a tam tudi z rdečim petelinom opravi!"

"Govori kakor kakšen pamečen!" je pripomnil Vasilijev sosed.

"E, kaj, bomo videli," je odvrnil poslednji, "No, sedi, rusec bo naš. A kako se kličeš s krstnim imenom?"

"Za Andreja me je pop krstil," je odgovoril rusobrati in narejen oskromno in pomenljivo sedel na klop med skupaj pomeknivše se klateže.

"Nalijmo hlapcu božjemu, Andreju, korec žganja in naj ga izpije do dna!" je vzkliknil eden sosedov, podajaje mu korec, do roba nalit z žganjem. "Izvoli, prosimo ponižno!"

Rusec je vstal, se nizko poklonil vsem navzočnim, vzel korec in začel hlastno vleči iz njega. Izpivši korec, ga je obrnil, potrkal s palcem po dnu, udaril zviška z njim po mizi in sedel na svoje mesto. Obraz in oči so se mu vidno zalili s krvjo.

"Piti ume!" so se slišali glasovi.

"Sedaj pa pesem, pesem!" so kričali na drugem koncu mize.

Zadonela je plesna pesem. Eden mladev je skočil na noge, dvignil roke, lete pretekel krog in začel prožiti kolena predse. Djakon je zdajci zmajal z glavo, vstal, snel čepico z glave, jo počil ob tla, juhnul in se spustil med splošnim krotom, vpitjem in priteptavanjem v "prisjadko."

Dolgo, skoraj prav do poldne, je bilo z dvorišča Vasilija Petroviča daleč naokoli slišati pesni, krike in topot nog.

Priletli ljudje, ki so šli mimo vrat, so postajali, poslušali nekaj časa, grajajoče majali z glavami in šli svojo pot naprej.

Tretje poglavje

Pskov, kakor tudi starejši brat njegov, Novgorod, je bil v opisanem času svobodno mesto.

Še je zvonil na trgu njegov večevski zvon, narod je, kakor prej, vladal posadnik, toda že ga Moskva prisilila, da je sprejel njenega namestnika, Vasilija Šujskega, in čakala prilike, da konča z nemirno republiko.

Šujski se je oblastno vmešaval v zadeve Pskova. Razdraženost zoper njega je bila pri ljudeh splošna.

Razumni posadnik, Ivan Kirilovič Tenšin, je razumel igro moskovskega postavljence, ki se je očitno trudil, da izzove razpor s Pskovom, in vedo, da za odkrito borbo z Moskvo Pskov nima moči, skušal pomirjevati strasti, ne dajati povoda za vojno in kolikor mogoče odlagati odločilni dan.

V prostorni, svetli sobi Tenšinove velike hiše, gledajoče z griča na ustje ozke reke Pskov, je sedel z gospodarjem moskovski namestnik, ki je bil prišel po veliki maši v stolnici k njemu. Šujski, mož nevisoke rasti, poln, z dolgo črno brado, padačo mu kakor klin na prsi, je zajemal med iz srebrne kupice in zvedavo gledal posadnika s svojimi črnimi, kakor z lakom prevlečenimi očmi.

"Ukroti, Ivan Kirilovič, ti pravim, te svoje prostovoljce, uženi jih!" je govoril s hripavim glasom Šujski.

Visoki in zastavni Tenšin je zdaj stiskal obrti podbradek s široko belo roko, zdaj je nalahko sklanjal plavo, močno osivelo gla-

vo in si počasi gladil lase.

"Kako jih ukrotiš?" je rekel s prostodušnim glasom in uprl za hip svoje umne sive oči v Šujskega ter jih takoj zopet povesel. Izraz njegovega obraza je bil nedoločen.

"Jako preprosto! Ali nimaš ječ?"

"Ječe so že, a kdo mi bo mladce lovil in zapiral?"

"A!" je zategnil Šujski ironično, "nima kdo? No, če je tako, potem je očitno treba, da poprosim Moskvo pomoči; poslali bi vojnihi ljudi sem, kolikor je treba!"

V njegovem glasu je zvenela grožnja.

V Tenšinovih očeh se je posvetil vznemirljiv plamenček, a je takoj zopet izginil; obraz mu je zavzel še dobrodušnejši izraz.

"No, Moskva je daleč, čemu bi tja pošiljal!" je vzkliknil. "Ali nisva midva, bojar, prijatelja? Le govoriva midva tako, po pravici, a da ti ustrezem, storim vse zate, da si je težko: saj veš, kak-

šen je postal ta narod sedaj! Preden pride do vojske, nas lahko že ne bo ne čevljev ne dret!" Šujski je prezirljivo zamahnil z roko.

"Le nikar ne zamahu!" je pripeljal zopet Tenšin, "ti meriš vse po Moskvi, toda vedi, da je tam pri vas narod prestrašen: postavi mu palico velikega kneza, pa se ji bo klanjal, a pri nas ni tega! Praviš, da ti ni všeč, če greš po cesti, pa se še šapke ne dotaknejo, pojo in se derejo? . . ."

"Za jezo in da me zasmehu-

jo, delajo tako, pogani!" ga je presekala Šujski.

"Saj se tudi meni zgodi, da me ne pozdravijo!" je nadaljeval Tenšin. "Kaj hočeš, da napraviš?"

"Ti vodi svoje račune, kakor hočeš!" je rekel Šujski trdo, "moja zadeva pa je posebne vrste stvar. Ne meni se tvoji norci in klanjajo, temveč velikemu knezu moskovskemu: jaz predstavljam tu njegovo presvetlo osebo!" Šujski je udaril s pestjo po mizi in se zravnal.

"Res je . . . to ni v redu!" je rekel Tenšin, majaje z glavo, kakor bi s pomišljaj. "No, dobro, veš, kaj narediva: Jutri otvori nemški dvor trg, in čeprav se približujejo prazniki, se je na teplo v mesto naroda kakor morskih valov in se ga v nobenem slučaju ne smemo dotekniti, sicer oboja ne uideva živa. A počakajva dva, tri dni in jaz potihem pograbilim tiste, ki so malo večji kričaci . . . Dobro, kajne?"

Šujski se je namrščil; želel bi si od posadnika bolj odločnih in očitnih dejanj, toda obenem je spoznal, da Tenšin besed o njegovi osebni varnosti ni govoril tja v en dan; svojega življenja pa Šujski nikakor ni hotel tvegati.

"No, kaj hočemo! . . ." je zategnil. "A ti je znano," je hitro vprašal, "da se napravljajo od vas uškujniki v Vjatsko zemljo?"

"No?" je začudeno vprašal posadnik in se nagnil nazaj; oboja sobesednika sta se srečala z očmi

in dolgo nepremično gledala drug drugega. Šujski je prvi umaknil oči.

"Odkod veš to bojar?" je izpregovoril Tenšin.

"Ves svet govori!" je odvrnil Šujski zmajavši z rameni. "Glej, ako pustiš, da ti uidejo, boj se nesreče od velikega kneza! Viš, kje vam sede ti vaši razbojniki!" se je poploskal z roko po vratu.

"Pa saj ne hodijo k vam, temveč v Vjatsko zemljo, h Kamnu hodijo zmerom uškujniki!"

"A po čigavih zemljah gredo, če ne po naših?" je rekel Šujski.

"Na kočevnike gredo a naše poti požigajo in plenijo!"

Posadnik je od začudenja razprostrl roke.

"No prava nesreča!" je rekel. "Kako pa veš, kam in po kaj se kdo napravlja! Bodi tako dober in odvrni, če je to res, jezo velikega kneza . . . Vsega ni mogoče videti!"

"Zato pa glej bolje. . . ." je izpregovoril Šujski. "Ako ti je svojih dvoje oči premalo — najemi si tuje! . . . Toda zasedel sem se pri tebi . . . čas je, da grem!" se je nenadoma spomnil, vstal in se jel križati pred svetimi podobami. Nato se je poklonil gospodarju: "Zahvalim za pogostitev!"

"Vedno dobrodošel!" je odvrnil, klanjaje se tudi posadnik. "A kdo zbira tolpo, nisi slišal?"

"Slišal. . . Vaska Ščekin!" je odvrnil Šujski odhajaje.

Posadnik je spremlil gosta prav do spodnjih stopnic predvežja in se vrnil v hišo. Njegov obraz je bil v skrbeh. Komaj da je stopil

v sobo, so se na desni odprla druga vrata in iz njih se je pokazala visoka, Tenšinu podobna, sinjoka, plavalasa deklica.

"Je že zvedel, prekleti!" je vzkliknil Tenšin, ko jo je zagledal.

"O čem pa?" je vprašala ona z nizkim, a prijetnim glasom.

"O naši nakani, o Vasiliju!"

"Kako o nakani?" je vprašala deklica in nalahko izpremenila obraz.

"Vsega seveda ne. . . Zvedel je, da nabira Vasilij prostovoljce."

"Nate ne misli?"

"Ne, še sumi ne, kakor je videti. . ."

"No, potem pa še ni taka nesreča!" je odvrnila, upokojivši se, ona.

Posadnik se je namrščil in molče hodil iz kota v kot. Deklica je postala pri mizi, kakor da bi ča-

kala nadaljnega razgovora, nato pa je pobrala kupice in čutaro z medom ter se napravljala, da odide iz izbe; toda posadnik jo je ustavil.

"Veš kaj, Grunjuška," je rekel, "pošlji, pošlji takoj kako hišno k Vasiliju, naj se oglasi pri meni, kadar se stemni, toda tako, da ne opazi nihče!"

"Takoj, papa. . ." je odvrnila in polagoma, kakor je delala vse, odšla iz sobe.

* * *

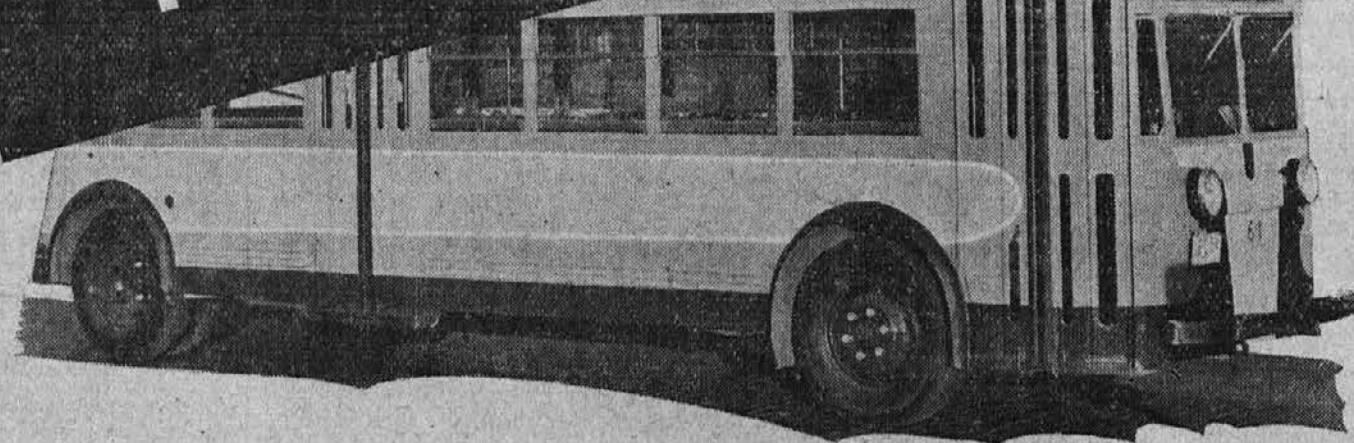
Zvečer istega dne sta v zadnji sobi posadnikov hiše sedela Tenšin in Vasilij Ščekin. Pred njima je na mizi mežikaje gorela voščena sveča. Nekoliko vstran, v somraku, je bilo opaziti Grunjo; naslonila se je s hrptom na peč iz raznobarnih pečnic in ju poslušala.

(Dalje prihodnjič.)

Angleška kraljica Elizabeta je obiskala prodajalno, kjer pohabljeni vojni veterani prodajajo razna božična darila.

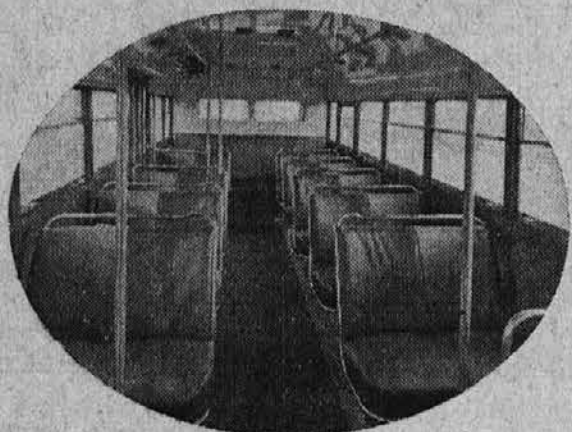
SERVING CLEVELAND TODAY!

Prvih 60 modernih, novih motornih busov sedaj v službi

V teku zadnjega tedna so stopili v službo prvi clevelandski novi motorni busi. V teku prihodnjega meseca bo vozilo 60 novih motornih busov na progah skozi mesto. Ta nova oprema, dodatno k sto pet in dvajset motornih busov zadnje leto, je samo en korak k večjemu modernemu programu, ki ga namerava Cleveland Railway družba izvesti, kakor hitro bodo dopuščale okolščine.

THE CLEVELAND RAILWAY COMPANY

Moderna, udobna notranjost

Mehki sedeži . . . dovolj prostora za noge . . . ti motorni busi so zadnja inštanca udobnosti. Razsvetljava je bila zasnovana od najboljših ameriških inženirjev. Dvajset-svečna luč na vsakem sedežu, da se lahko čita in vidi.

Izboljšano zračenje

Dovolj svežega zraka gre skozi te nove motorne buse. Prostornina prezračovalnega sistema je dvakrat toliko kot pri prvih busih.

Ni motornih plinov

Vsak bus je opremljen z uničevalcem plinov, da uniči skoro vsak dim. Za večjo varnost in udobnost, se devajo uničevalci plinov k vsem busom ulične železnice, kakor hitro je to možno.

NAZNANILO

Čenjenemu občinstvu naznanjam, da sem začel

ČISTILNICO OBLEK

Ako vam ni mogoče prinesiti obleko k nam, pokličite in mi jo pridemo iskat, čez dan ali zvečer.

Garantirana točna postrežba in zmerne cene.

Se toplo priporočam

FRANK BERCAN

CLEANER and TAILOR

4505 St. Clair Ave.

ENDicott 3882

VABILO NA

Snow Ball Dance

ki ga priredi

društvo sv. Janeza Krstnika, št. 37 JSKJ

V SOBOTO 9. DECEMBRA

V SND NA ST. CLAIR AVE.

ob osmih zvečer

IGRAL BO ORKESTER EDDIE ZAY

Vstopnina bo 25 centov

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$ 2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6121 St. Clair Ave. — Cleveland, O.

CHRISTMAS SEALS

Help to Protect Your Home from Tuberculosis